

Kde je potřeba bezpečnostní poradce?

Do povědomí, zejména odborné veřejnosti, se vrývá poměrně nedávno vzniklý pojem – bezpečnostní poradce pro přepravu nebezpečných věcí. Kdo je tato osoba a jaká má práva a povinnosti, je zakotveno v několika mezinárodních či vnitrostátních předpisech.

Pokud se budeme zabývat silniční přepravou, úvahy o bezpečnostním poradci se dostaly poprvé na papír v roce 1996, kdy vstoupila v evropském měřítku v platnost Směrnice Rady 96/35/ES – jmenování a kvalifikace bezpečnostních poradců. Úzce s tímto související text vyšel ve Směrnici Rady 2000/18/ES – minimální zkušební požadavky na bezpečnostní poradce. To však neznamenalo, že podniky na území České republiky, které se zabývají přepravou (odesílání, doprava a příjem) nebezpečných věcí, musely mít jmenovaného bezpečnostního poradce.

Výklad ustanovení ADR 1.8.3.2 b) může být velmi diskutabilní

To bylo poprvé zakotveno v legislativě až v roce 2002, kdy nejprve 14. února 2002 vešlo v ČR v platnost nové, tehdy nejaktuálnější znění mezinárodní dohody ADR 2001. Pododdílem 1.8.3.1, který platí i v současné době, je stanoveno, že „každý podnik, jehož činnosti zahrnují silniční přepravu nebezpečných věcí nebo s touto přepravou související operace balení, nakládky, plnění nebo vykládky nebezpečných věcí, musí jmenovat jednoho nebo více bezpečnostních poradců pro přepravu nebezpečných věcí, odpovědných za pomoc při zabránění rizikům při těchto činnostech s ohledem na osoby, majetek a životní prostředí“.

Přímově vnitrostátní legislativě byl bezpečnostní poradce popsán v novele zákona o silniční dopravě č. 175/2002, která nabyla účinnosti 1. 12. 2002.

V těchto dvou předpisech najdeme rozdílná ustanovení v oblasti povinnosti ustanovit bezpečnostního poradce. Ustanovení

1.8.3.2 dohody ADR umožňuje příslušným orgánům smluvních stran dohody ADR (v ČR ministerstvo dopravy) umožnit některým podnikům, které manipulují s nebezpečnými věcmi, neustanovit bezpečnostního poradce. Tuto možnost dává dohoda ADR podnikům:

- a) jejichž činnosti se týkají množství, která jsou v každé dopravní jednotce menší než meze (limity) uvedené v 1.1.3.6 a 2.2.7.1.2, jakož i v kapitolách 3.3 a 3.4,
- b) jejichž hlavní nebo vedlejší činnosti nejsou přeprava nebo související nakládka nebo vykládka nebezpečných věcí, ale které se příležitostně zabývají vnitrostátní přepravou nebo související nakládkou nebo

vykládkou nebezpečných věcí představujících jen velmi malé nebezpečí nebo riziko znečištění.

Protože výklad ustanovení ADR 1.8.3.2 b) může být velmi diskutabilní, stanovilo Ministerstvo dopravy ČR, že na území České republiky bude akceptováno pouze písmeno a) výše zmíněného ustanovení. Zákon o silniční dopravě v § 23 obecně předepisuje bezpečnostního poradce pro odesílatele, dopravce a příjemce nebezpečných věcí a žádné výjimky neuvádí. Ty jsou stanoveny až ve vyhlášce č. 478/2000, kterou se provádí zákon o silniční dopravě. Ta uvádí, že bezpečnostní poradce nemusí být jmenován u podniků, které přepravují nebezpečné věci podle podod-

Softwarové produkty týkajících se problematiky ADR

DEKRA

DEKRA Automobil a. s. ve spolupráci s firmou MEDISTYL, s.r.o. vytvořila a nabízí softwarové produkty ADRem a RIDem, které zpracovávají dohodu ADR a RID do elektronické podoby a kladou si za cíl zásadním způsobem usnadnit a zkvalitnit práci s těmito předpisy. Při vývoji těchto programů byl kladen důraz na to, aby byly uživatelsky přátelské, tzn. na přehlednost, jednoduchost a snadnou dostupnost všech potřebných a souvisejících informací. Převodník mezi

katalogem odpadů a dohodou ADR by pak měl uživateli především usnadnit a urychlit práci při klasifikaci nebezpečného odpadu dle ADR a podstatným způsobem zmenšit počet variant (možností) klasifikace dle dohody ADR. Mezi uživatele zmíněných programů patří kromě cca stovky soukromých subjektů také orgány státní správy (Policie ČR, Krajské úřady, mobilní kontrolní jednotky CSPSD apod.). x

Jak objednávat softwarové produkty

- ▶ telefonicky, e-mailem, faxem případně písemně na uvedených kontaktech
- ▶ pomocí elektronické objednávky na stránkách www.dekra-automobil.cz

Objednaný produkt Vám bude obratem doporučeně zaslán. Pro aktivaci výše uvedených produktů je potřeba při prvním spuštění zadat kód k ověření legálnosti kopie. Je tedy třeba zavolat do DEKRA Automobil a. s. kde Vám pověřená osoba kód sdělí. Kontaktní čísla jsou uvedena u každého produktu a zobrazují se také při samotném prvním spuštění příslušného softwarového produktu.

Vlastnosti a možnosti programů ADRem – komplexní zpracování dohody ADR v elektronické podobě

- ▶ aktuální znění dohody ADR v elektronické podobě
- ▶ údaje dle zákona o chemických látkách a přípravcích
- ▶ tvorba, editace a tisk přepravních dokladů
- ▶ názorné zobrazování označování dopravních jednotek
- ▶ písemné pokyny pro případ nehody
- ▶ kontrolní list vozidla (Checklist)
- ▶ aktuální zvláštní mnohostranné dohody dle 1.5.1 ADR
- ▶ možnost tisku souhrnných informací k jednotlivým látkám
- ▶ výpočet podlimitního množství apod.

RIDem – komplexní zpracování řádu RID v elektronické podobě

- ▶ aktuální znění řádu RID v elektronické podobě
- ▶ údaje dle zákona o chemických látkách a přípravcích
- ▶ názorné zobrazování označování vozů
- ▶ aktuální zvláštní mnohostranné dohody dle 1.5.1 RID
- ▶ možnost tisku souhrnných informací k jednotlivým látkám
- ▶ výpočet nejvyššího celkového množství apod.

Převodník mezi katalogem odpadů a dohodou ADR

- ▶ Informace k jednotlivým odpadům (název odpadu, kódy LAGA, kódy BAS, zařazení do příslušného seznamu)
- ▶ Informace pro nebezpečné věci dle ADR pro zaklasifikování odpadu (UN číslo, oficiální pojmenování, třída, obalová skupina, vzor bezpečnostních značek, zvláštní ustanovení)
- ▶ obsahuje celou Část 2 – Klasifikace dohody ADR

DEKRA Automobil a.s.

Středisko pro přepravu nebezpečných věcí ADR, RID, ADNR
Türkova 1001

149 00 Praha 4 - Chodovec

Tel.: +420 267 288 370, 312, fax: +420 267 288 310

e-mail: adr@dekra-automobil.cz; lachnitt@dekra-automobil.cz, <http://www.dekra-automobil.cz>

dílu 1.1.3.6 dohody ADR (podlimitní množství) a podle kapitoly 3.4 dohody ADR (omezené množství).

Podmínky přepravy po řekách ČR určuje Státní plavební správa

U říční přepravy nebezpečných věcí je to s bezpečnostním poradcem o něco snazší. Česká republika doposud dohodu ADN (Mezinárodní dohoda o přepravě nebezpečných věcí po vnitrozemských vodních cestách) neratifikovala. Tudíž veškeré podmínky přepravy po řekách na území ČR jsou stanovovány povolením vydávaným Státní plavební správou. Toto povolení vychází z dohody ADN. To však neznamená, že u přepravy nebezpečných věcí po řekách v ČR není povinnost ustanovit bezpečnostního poradce. Dáno je to na základě novely zákona o vnitrozemské plavbě č. 118/2004, což znamená, že každá fyzická nebo právnická osoba vykonávající činnosti spojené s nakládkou, vykládkou nebo přepravou nebezpečných věcí po vnitrozemských vodních cestách je povinna ustanovit bezpečnostního poradce pro přepravu nebezpečných věcí.

U drážní přepravy je bezpečnostní poradce ustanoven obdobně jako u přepravy silniční: mezinárodní dohodou RID v pododdílu 1.8.3.1 (dohoda RID je příloha C k Úmluvě o mezinárodní železniční přepravě – COTIF) a nařízením vlády o přepravním řádu pro veřejnou drážní nákladní dopravu č. 1/2000. Na základě nařízení § 14 odstavce 5 musí být ustanoven bezpečnostní poradce, jestliže celkový objem přepravovaných nebezpečných věcí přesahuje 50 tun za kalendářní rok.

Nutno podotknout, že bezpečnostní poradce pro námořní a leteckou přepravu podle IMDG-CODE, resp. IATA-DGR, doposud není legislativou vyžadován.

Můžete pracovat externě nebo se nechat zaměstnat

Každý bezpečnostní poradce musí vlastnit platné osvědčení. To je vydáváno na základě předepsaného školení a úspěšně složené zkoušky před komisí. **DEKRA Automobil** (dříve ÚSTAV SILNIČNÍ A MĚSTSKÉ DOPRAVY) je jedinou školicí organizací v ČR zajišťující předepsaná školení

bezpečnostních poradců pro všechny druhy dopravy, tj. pro silniční, vnitrozemskou vodní a železniční přepravu podle mezinárodních dohod ADR, ADN i RID. V současné době se blížíme k počtu 1000 získaných osvědčení bezpečnostních poradců ADR v ČR a jsme hrdí na to, že naše organizace proškola na území ČR nejvíce uchazečů o tuto kvalifikaci.

Bezpečnostní poradci mohou být jmenováni u svého podniku (zaměstnavatele) nebo mohou svoji získanou odbornost nabízet externě, firmám (podnikům), které nemají vlastního bezpečnostního poradce. Nutno však podotknout, že ne vždy lze úplně jednoduše teoretické znalosti uplatnit v praxi a až při výkonu funkce bude bezpečnostní poradce nucen řešit někdy velice svízelné situace. Některé problémy, se kterými se mohou poradci setkávat, byly nebo budou řešeny v dalších číslech tohoto časopisu.

Obsah školení bezpečnostních poradců by měl pokrývat co nejvíce činností, které bude bezpečnostní poradce v rámci své činnosti v budoucnu vykonávat. Konkrétní struktura a organizace školení jsou pochopitelně závislé na školicí organizaci. V Dekře Automobil se v úvodu školení účastníci seznamují s právními předpisy a strukturou daného předpisu – ADR, ADN nebo RID. Jsou jim vysvětleny základní pojmy a klasifikace nebezpečných věcí do tříd. Poté jsou řešeny obaly, balení a plnění obalů, značení kusů a obalů s nebezpečnými věcmi. Přeprava a její odchylky včetně zákazu společné nakládky je dalším uceleným blokem, kde se také pohovoří o dokladech, požadavcích na nakládku, vykládku a manipulaci a značení dopravních prostředků, plavidel, železničních vozů, cisternových kontejnerů apod. Každý den obdrží studenti domácí úkoly na procvičení probíraného tématu. Výuka poskytuje dostatečný prostor i na dotazy a praktické zkušenosti a informace od účastníků. Jak se stalo naším dobrým zvykem, jsou posluchači během celého se-

Tyto sudy bezpečnostní poradce z přepravy vyloučil.

mináře nuceni aktivně spolupracovat a následně samostatně řešit úlohy. Tato součást výukového procesu zajišťuje jeho vysokou účinnost i u posluchačů přicházejících s minimálními zkušenostmi s přepravami nebezpečných věcí.

Každý uchazeč je připuštěn k závěrečné zkoušce jen po splnění předepsaných náležitostí (např. u železniční přepravy podle RID je to doklad o minimálně středoškolském vzdělání, doložení praxe v délce nejméně pěti let v oblasti nakládání s nebezpečnými věcmi, doklad o zdravotní způsobilosti a osvědčení o absolvování školení).

Bezpečnostní poradci, kteří vykonávají tuto funkci, si své osvědčení musí v posledním roce platnosti obnovit. Kdo se cítí být silný v kramflecích, nemusí absolvovat žádné školení a může jít přímo na zkoušku BP ADR. Nicméně zkušenosti s takovými pokusy nejsou příliš dobré. Je to způsobeno specializací jednotlivých poradců na určitou část přepravy nebezpečných věcí. Někdo přepravuje pouze plyny, jiný odesílá jen barvy v kusové podobě apod. Zkouška však zahrnuje prověření znalostí ze všech částí dohody ADR. Proto doporučujeme zájemcům o obnovu osvědčení bezpečnostního poradce absolvovat školení zaměřené na oživení komplexních znalostí a legislativní změny, které proběhly po dobu platnosti osvědčení. Toto školení oproti prvotnímu probíhá ve zkráceném rozsahu.

Jiří Kokeš,
Margita Fingermannová,
DEKRA Automobil